

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
Факультет гуманітарних наук
Кафедра культурології

Курсова робота

освітньо-кваліфікаційний рівень – бакалавр

на тему: **«ОНЛАЙН-МУЗЕЇ В ПЕРІОД ПЕРШОГО ЛОКДАУНУ
COVID-19 ЯК ТЕРАПЕВТИЧНИЙ ЧИННИК ТА ПРОЯВ ЗРОСТАННЯ
РОЛІ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ДОСТУПІ ДО КУЛЬТУРИ»**

Виконав/ла:

студент/ка 2-го року навчання,
спеціальності 034 Культурологія
Ковальчук Анна Олегівна

Керівник

звання (к.ф.н., проф.)

Брюховецька О.В.

КИЇВ 2022

ВСТУП

Дослідження ґрунтується на праці Славоя Жижека, Ганни-Софії Радермекер, Ребеки Сейд Шеріф. Вибір даних науковців здійснено, через їх ґрунтовний аналіз змін, що відбулися під час Covid-19 і стосувались емоційного стану суспільства та готовності музеїв виконувати соціальну функцію в онлайн мережі. Зміни, що згадуються в працях найбільше були виражені під час першого локдауну. А саме, обмеження пересування, перенесення фізичного простору у віртуальний, реакція суспільства на дистанціювання.

Розділ I. СОЦІАЛЬНЕ ЗНАЧЕННЯ ВІДЧУТТЯ ФІЗИЧНОГО ПРОСТОРУ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ COVID-19.

В даному розділі провести дослідження впливу Covid-19 на пристосування людини до дистанційних умов пандемії.

Пандемія Covid-19 одна з найбільших епідемій ХХІ ст., що спричинила багато руйнацій життів, планів, проєктів. Багато людей, працівників намагались пристосуватись до нових умов праці. Використовуючи ідеї Славоя Жижека, дослідити вплив соціального дистанціювання у фізичному просторі. Здійснити аналіз переходу роботи й спілкування у двовимірний простір посилаючись на працю Марія Ваяно, Акріві Катіфорі, Анджелікі Кризанті та Анджеліки Антонії. Завдяки праці Марії Ваяно та ін. звернути увагу на методи присутності в соціальних мережах. Рекомендовано змінити фокус із об'єкту на людину, як основу всіх музейних історій.

Скориставшись матеріалами Славоя Жижека визначити роль людини у поширенні Covid-19. Країни стояли перед вибором рятувати економіку чи життя людей. Цінними будуть ідеї Славоя Жижека в ґрунтовному аналізі дій влади, намагалась тримати економічну та медичну рівновагу.

Звернути увагу на реакції людей щодо обмеження пересування та наслідки, котрі слідували за ними. Дослідити яке місце Славой Жижек віддає технологіям в житті людини.

Психологічно звикнути із навколишніми реаліями було вкрай важко, тому в даному розділі пропонується звернути увагу на адаптаційні методи.

На основі статті Марії Ваяно та ін. дослідити ефективність синхронної та асинхронної взаємодії людини у віртуальному світі. Спробувати віднести онлайн музеї до засобів терапії під час стресу.

1.1 ВПЛИВ ДИСТАНЦІЙНИХ УМОВ СПРИЧИНЕНИХ COVID-19 НА СВІДОМІСТЬ СУСПІЛЬСТВА.

Даний розділ буде спиратись на книгу Славоя Жижека «Pandemic! Covid-19 shakes the world», де вже аналізуючи обкладинку книжки у слова «Pandemic» заховано слово «panic», що вже описує причину написання даної праці і відносить нас до того на чому буде звертати увагу книга. Взяти до уваги спроби Славоя Жижека відмітити основні зміни в поведінці людей під час першого локдауну спричиненим пандемію Covid-19. Посилаючись на його працю приділити більш поглиблено увагу таким явищам в суспільстві як розгубленість, невроз та істерія, що виникли внаслідок шоку. Акцентувати увагу на зміні ставлення людини до оточення, що включає в себе не тільки фізичне оточення та бажання уникати його, а й інформаційне, що стосується зміни в почутті довіри до державних новин.

Зі слів Славоя Жижека винести, що життя відбувалось із постійним маренням.

У світі спостерігались протилежні думки, одні з яких тотальна довіра новинам та владі. У важкому емоційному стані, виникає потреба шукати винуватих. Саме цей фактор призвів до появи надмірної кількості теорій змов. Що призводить до ще більшої розколотості в суспільстві та підіймає рівень соціального напруження.

1.2. РОЛЬ ПРОЯВІВ СОЦІАЛЬНОГО ЄДНАННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ КУЛЬТУРНИХ ПРОСТОРІВ.

У підрозділі згадується праця Ганни-Софії Радермекер у котрій авторка визначає вплив доступного мистецтва на психологічний стан аудиторії. Цінним буде відмітити збільшення проявів емпатії до виробників цифрового продукту, що виражалось у бажанні підтримувати музейні інституції купуючи їх продукцію. Авторка оглядає зближення культурної інституції та аудиторії за допомогою інтернету.

1.3. СПОСОБИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ.

Ідеї Марії Ваяно, Акріві Катіфорі, Анджелікі Кризанті та Анджелікі Антонії є важливими в аналізі дистанційних комунікацій із аудиторією. Авторки виділяють два типи соціальної взаємодії – синхронна й асинхронна. Авторки характеризують синхронну взаємодію як ту, що потребує присутності декількох осіб в один час на певній події. В тий час, як асинхронна взаємодія не має обмежень в часі, проте включає в себе перегляд матеріалу, коментування й ведення діалогу.

Розділ II. ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА АРТ-ПРОСТОРИ ТА МЕТОДИ ПРИСТОСУВАННЯ ДО ДИСТАНЦІЙНИХ УМОВ ПРАЦІ.

Даний розділ буде ґрунтуватись на дослідженні можливостей впливу сучасних технологій на музейні інституції за працями Ганни-Софії Радермекер, Джорда Хані-Розеса, уявленнях Стівена Кіслера про роботу в соціальних мережах та намаганнях Шейни Гофман описати перехід з фізичного простору в віртуальний. Посилаючись на вищезгаданих авторів розглянути роль культури в період першого локдауну covid-19, те чи стали люди більш близькими до культури. Відмітити роль технологій в доступі до культурних заходів. Акцентувати увагу на проблемах, з котрими стикнулись музеї як простір й дослідити зростання присутності у віртуальному вимірі, відмітити його обмеження та можливості.

2.1. ПРИСТОСУВАННЯ ПУБЛІЧНИХ ПРОСТОРІВ ДО ДИСТАНЦІЙНИХ УМОВ.

Досвід переживання Covid-19 у країнах був різний, але як відмітив Джорді Хані-Розес, що і не лише у культурних інституцій, а в усіх виробництвах була головна вимога зачинитись на карантин. Це могло мати об'єднуючий характер, як спільне переживання досвіду та спільна адаптація до нових умов праці в Інтернеті. Відчинявся новий вимір роботи, що спрощував об'єднання не лише людей в колектив, а й відкрив можливість здійснювати колаборації з іншими культурними інституціями, художниками і тд. Автор висвітлив і свої побоювання, що стосувалось майбутнього, а саме адаптація відвідувачів до

нових умов відвідування у фізичному просторі, що включали гігієнічні рекомендації, а також уникання «години пік». Проте зважаючи вже на те, що майбутнє про котре писав Джорді Хані-Розес вже минуло, заявлене уникання спостерігалось лише на початку повернення у фізичний вимір, згодом людство більше пристосовувалось і менше зважало на рекомендації ВООЗ.

Автор відмічав, що вимір громадського простору, котрий виконує соціальну функцію, перестає бути тривимірним. Також будуть корисні ідеї Джорді Хані-Розеса з приводу місця арт-просторів й культури при поновленні роботи у фізичному просторі. Тобто він наголошує, що культура не відігравала першочергову роль у поновленні праці.

У статті відмічається побоювання, щодо звикання до «онлайн-ізоляції» і відмова відвідувати фізичні простори. Але можна підмітити, що бажання фізичного контакту у суспільства лише зростало, тому фізичні виміри музеїв знову повернулись до категорії більше дозвілля, ніж навчання. Хоча тепер мають можливість продовжувати активно вести соціальні мережі, задля більшого залучення аудиторії.

2.2. ІДЕЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО ПРОСТОРУ.

Джорді Хані-Розес знайомить із поняттям «громадський простір», що вперше зустрічається в 19 ст. Автор характеризує поняття «громадський простір», як прогулянка бульварами вздовж вітрин. Основою даних прогулянок виділяє покупки й спілкування. Дані два аспекти є основою відвідування сучасних громадських просторів. Задачею арт-просторів була спроба перенести спілкування й покупки у двовимірний простір. З чого можна також виділити, що завдяки дистанціюванню у музеїв спостерігалась комунікація з аудиторією напряду, а відтак краще їх розуміння.

2.3. МЕТОДИ ОНЛАЙН-МУЗЕЇВ ДЛЯ ВЗАЄМОДІЇ З АВДИТОРІЄЮ.

Процес появи присутності фізичних музеїв у віртуальному просторі історично був досить повільний. Тож важливо буде дослідити вплив Covid-19 на прискорення даного процесу. Цінними будуть ідеї Федеріки Буріні, що наявність цифрових інструментів значно допомогла збільшити присутність віртуальних колекцій, відкрила нові механізми спілкування з аудиторією під час локдауну в

соціальних мережах. Авторка характеризує соціальний вимір музеїв, як такий, що надає відчуття єдності та надає підтримку. У книзі приділено увагу таким інструментам як інтерактивні веб-сайти, віртуальні тури, ігри, подкасти, освітні матеріали та інші прийоми для охоплення більшої аудиторії.

Аналізуючи статті Анджеліки Кризанті та Дірка Шпененмена можна визначити, що найбільшими площадками для просування культурного продукту були Instagram та Zoom.

Користуючись працею Ганни-Софії Радермекер можна зробити висновок, що авторка значну увагу приділяє впливу технологій на суспільство, а також розглядає можливості їх впровадження в роботу музеїв. У статті добре описано перехід із тривимірного простору до двовимірного. Розглядається соціальні мережі культурних інституцій як один із способів дозвілля.

У своїй статті Ганна-Софія Радермекер характеризує зріст попиту й аналізує пропозиції. У висновку приходиться до того, що попит перебільшує пропозицію, що не дивно зважаючи на те, що для пристосування працівникам арт-просторів ще потрібен був час на розробку проєктів, котрі можна втілити онлайн, а попит зріс одразу. Хоча можна відмітити позитивну сторону зросту попиту на культуру, адже це є хорошим показником як для суспільства так і для фінансового положення музеїв. Так як це сприяє збільшенню фінансування, можливості найняти працівників та давати аудиторії якісний контент.

Роботи Шейни Гофман та Марії Ваяно, Акріві Катіфорі, Анджеліки Кризанті, Анджеліки Антонії є цінними для дослідження, адже в них найкраще видніється результат в охопленні аудиторії за допомогою цифрофізації колекцій. Здебільшого Шейна Гофман приділяє значну увагу проблематиці відтворення фізичного простору у віртуальному, що буде корисним для даного дослідження. В статті описується онлайн-простір музеїв як такий, що здатний надати пізнання в мистецтві й збільшити досвід соціальної присутності.

У книжці Марліс де мунк й Паскаля Гілена значна увага приділяється поняттю аури оригіналу мистецтва, що зустрічається і в роботі Марти Массі. та як вона проявляється в онлайн-просторі. Їх хвилювання є ґрунтовними, адже перехід в онлайн вимір потребує й онлайн репрезентації мистецтва, постає багато

питань із відтворенням фізичного оточення мистецтва, його природного середовища в онлайн вимірі. Дійсно може буде важко затримати увагу на конкретній роботі й уважно роздивитись. Проте це ще можливість удосконалюватись у питанні подачі мистецтва глядачу і можливі нові форми. Саме для аналізу подання інформації у двовимірному просторі буде корисною стаття Шейни Гофман та Марти Масі.

2.4. ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕПОНИ ОНЛАЙН-ПРОСТОРІВ ТА МЕТОДИ ЇХ ПОДОЛАННЯ.

Беручи до уваги працю Ганни-Софії Редермекер, можна виділити згадування з приводу фінансування державою лише працівників культурних закладів, і жодної згадки за оплату митцям. Тож, культурні інституції фінансувались здебільшого власними силами, завдяки просуванню власного продукту, колекцій, за що брали плату. Також у статті відмічалось питання з приводу готовності аудиторії платити за цифровий продукт. Проте й до пандемії Covid-19 існували онлайн-курси, але з початком пандемії попит та виготовлення зросли, тому плата за цифровий продукт вже існувала, хоч і не мала такої актуальності до пандемії.

Проте незважаючи на фінансові чинники за книгою Федеріки Буріні є вірною думка, що дистанційні умови підкреслили велику соціальну цінність культурного сектора.

Розділ III. МОЖЛИВОСТІ ОНЛАЙН МУЗЕЇВ ЯК ТЕРАПЕВТИЧНИХ ЧИННИКІВ.

Психологічно звикнутись із навколишніми реаліями було вкрай важко, тому в даному розділі пропонується звернути увагу на реакції аудиторії на методи ведення віртуальних сторінок музеїв.

Звертаючи увагу на працю Реббеки Сейд Шеріф можна виділити її основні думки що стосуються впливу онлайн-музеїв на психологічний стан людини.

Лінда Томсон приділяє значну увагу соціалізації в музейних просторах на психічне здоров'я. Проведення опитування серед молоді щодо впливу онлайн-музеїв на ментальне здоров'я в Україні.

3.1.. СОЦІАЛЬНА ЦІННІСТЬ ІНТЕГРУВАННЯ МУЗЕЇВ В ОНЛАЙН ПРОСТІР

Даний пункт спирається на ідеї Великодної Марії у якій авторка відмічає такий напрямок психологічної роботи, як когнітивно-поведінкова терапія. Дати поняття терміну «когнітивно-поведінкова терапія» використовуючи наукову роботу Стеблюк В.

Беруться до уваги ідеї Стеблюк В. щодо визначення місця травми у житті українців, а також визначити походження терміну «травма».

Виокремлюючи роботу Лінди Томсон можна винести цінність її доробку в тому, що авторка відмічає терапевтичний чинник соціальної ролі музеїв.

Науковиця виділяє потребу інтегрування музейних програм під потреби суспільства, щоб охопити якомога більше аудиторії. Також наголошується в статті на тому, що постійним відвідувачам буде простіше пристосовуватись до нових форматів. Хоча з цим можна посперечатись, адже маючи досвід взаємодії з відвідувачем у фізичному просторі, можна бути інакшим в віртуальному просторі і втратити ті якості за якими відвідувачі цінували музеї, напротивагу цьому нова аудиторія буде сприймати музей по-новому.

3. 2. ОНЛАЙН-МУЗЕЇ ЯК ТЕРАПЕВТИЧНА СКЛАДОВА .

У вже згадуваній статті Великодної Марії вказується, що за рекомендаціями американської психіатричної асоціації зміщення фокусу на навчання, або інший вид діяльності, котрий приносить задоволення, ефективно знизить рівень стресу. Онлайн-музеї містять, окрім соціальної ролі, й наукову. Тож, якщо дивитись на користь онлайн-музеїв як скупчення соціальної взаємодії, наукової ролі та посиляючись на слова Великодної Марії, можна виявити, що онлайн-музеї можна використовувати як терапевтичний чинник.

ОЧІКУВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ ДОСЛІДЖЕННЯ. В очікуваному результаті можна прослідкувати зростання цифрової присутності онлайн-музеїв під час першого локдауну спричиненим пандемією Covid-19. Важливо буде акцентувати на соціальну роль онлайн-музеїв, як засіб єднання. Визначити

методи, завдяки яким можлива соціальна взаємодія у просторах онлайн-музеїв.
Проаналізувати яке місце займає роль онлайн-музеїв у терапевтичних засобах.

БІБЛІОГРАФІЯ:

1. Burini F. Tourism facing a pandemic: from crisis to recovery. Bergamo:Universita degli Stidi di Bergamo. 2020. P. 229-243.
2. Hoffman S. Online Exhibitions during the COVID-19 Pandemic. *Museum Worlds*. 2020. Vol. 8. №1. P. 210-215.URL:
<https://www.berghahnjournals.com/view/journals/museum-worlds/8/1/armw080115.xml>
3. Honey-Roses J., Anguelovski I., Chireh V., Daher C., Konijnendijk van den Bosch C., Litt J., Mawani V., MacCall M., Orellana A., Oscilowicz E., Sánchez U., Senbel M., Tan X., Villagomez E., Zapara O., Nieuwenhuijsen M. The impact of COVID-19 on public space: an early review of the emerging questions – design, perceptions and inequities. *Cities&Helth*. 2021. Vol. 5. №1. P. 263 -279.
URL: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/23748834.2020.1780074>
4. Kissler S., Tedijanto C., Goldstein E., Grad Y., Lipsitch M. Projecting the transmission dynamics of SARS-CoV-2 through the postpandemic period. 2020. *Science*. Vol. 368. №6493. P. 860-868. URL:
<https://www.science.org/doi/full/10.1126/science.abb5793>
5. Massi M., Vecco M., Lin Y. Digital Transformation in the Cultural and Creative Industries Production, Consumption and Entrepreneurship in the Digital and Sharing Economy. Routledge Resarch in the Creative and Cultural Industries. London and New York. 2021. P. 1 - 7.
6. Radermecker A.-S. Art and culture in the COVID-19 era: for a consumer-oriented approach. *SN Buisness&Economics*. 2020. Vol. 1. №1. URL:
<https://link.springer.com/article/10.1007/s43546-020-00003-y>
7. Spennemann D. Curating the Contemporary: A Case for National and Local COVID-19 Collections. Curator. *The museum Journal*. 2022. Vol. 65. №1. P. 27-42. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/cura.12451>
8. Syed Sheriff R., Vuorre M., Riga E., Przybylski A., Adams H., Harmer C., Geddes J. A cultural experience to support mental health in people aged 16–

24 during the COVID-19 pandemic compared to a typical museum website: study protocol of an online randomised controlled trial. *Trials*. 2021. Vol. 22. №482. URL:

<https://trialsjournal.biomedcentral.com/articles/10.1186/s13063-021-05441-z>

9. Tomson L., Lockyer B., Camic P., Chatterjee H. Effects of a museum-based social prescription intervention on quantitative measures of psychological wellbeing in older adults. *Perspective in Public Health*. Vol. 138. № 1. 2017. P. 28-38. URL:
<https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1757913917737563>
10. Vayanou M., Katofira A., Chrysanthi A., Antoniou A. Cultural Heritage and Social Experiences in the Times of Covid-19. *Avi²CH*. Vol 2687. 2020. URL:
<http://ceur-ws.org/Vol-2687/paper2.pdf>
11. Žižek S. Pandemic! Covid-19 shakes the world. OR Books. New York and London. 2020. P. 140
12. Великодна М. Моделі і методи надання психологічної допомоги під час пандемії COVID-19: зарубіжний досвід. *Психологічний часопис*, 2020. Том. 6, Вип. 4. С. 229 - 237.
URL: <http://elibrary.kdpu.edu.ua/handle/123456789/3871>
13. Мунк М., Гілен П. Близкість. Мистецтво й освіта після Covid-19. Ist Publishing. / пер. з англ. Ярослава Стріха. Харків. 2020. С. 48.
14. Стеблюк В.В., Пронза-Стеблюк.К.В Травма та травматерапія: історія та сьогодення. *Український вісник психоневрології*. 2018. Том 26, Вип. 4(97). С. 82 - 86.